

BARN RÄTT TILL EN NATIONALITET

Förbättrar barns tillgång till en nationalitet och förebygger statslöshet

[Vad är problemet?](#)

[Vad kan jag som arbetar med flyktingar göra?](#)

[Vad behöver förändras på politisk nivå?](#)

[Mer bakgrundsinformation om frågan och fler resurser](#)

VAD ÄR PROBLEMET?

Att inte lyckas garantera att alla barn får tillgång till en nationalitet kan **utsätta barn för risker** och **allvarligt kränka de mänskliga rättigheterna**.

- Ett barn som inte anses vara medborgare av något land har ofta svårt att få tillgång till andra rättigheter så som utbildning, välfärdsförmåner och sjukvård.
- Det är osannolikt att ett flyktingbarn som saknar bevis för nationalitet kommer att kunna få resedokument eller lagligt korsa gränser, vilket gör att de löper större risk för farliga resor för att nå ett säkert land.
- Ett statslöst flyktingbarn riskerar i högre grad att leva i extrem fattigdom under längre perioder, samt att tvingas in i exploaterande situationer för att överleva så som människohandel, barnarbete, barnäktenskap, att bli barnsoldat eller andra övergrepp.

VAD KAN JAG SOM ARBETAR MED FLYKTINGAR GÖRA?

De fyra grunduppgifterna: Identifiera, registrera, hänvisa och läs på!

1. Identifiera risken för statslöshet

När du registrerar ett barn som asylsökande, utgå inte från att barnet har samma nationalitet som föräldrarna eller som landet det är födda i. Tänk på vikten av medborgarskap och ställ försiktigt frågor för att identifiera risken för statslöshet. Till exempel:

- Har barnet bevis för nationalitet, eller går det att få fram ett sådant bevis?
- Får barn en nationalitet automatiskt genom födseln i landet där de är födda?
- Är barnets mamma från ett land där kvinnor inte har samma rättigheter som män att föra vidare sin nationalitet? Har barnet ärvt sin nationalitet från sin pappa?
- Måste barnet vara registrerat hos myndigheterna i det land där någon av föräldrarna är medborgare för att få den nationaliteten? [Obs! Flyktingar ska inte förväntas kontakta myndigheterna i ett land där de fruktar förföljelse]

Fler frågor finns här: [Identifiera statslöshet: Frågor för att identifiera ett barns \(risk för\) statslöshet](#)

2. Registrera brist på bevis på nationalitet och eventuell statslöshet

Många barn har en nationalitet, eller har möjlighet att förvärva en nationalitet, även om de inte har bevis för det, men bevis på nationalitet är avgörande. Om du identifierar att ett barns födsel inte har registrerats eller att de inte har något bevis på nationalitet och/eller riskerar statslöshet, registrera denna viktiga information på något annat dokument som rör barnet. Registrera inte förmodad nationalitet i några dokument om det inte finns bevis för nationaliteten. Om ett formulär inte har något fält där du korrekt kan registrera statslöshet, gör en anteckning någonstans på formuläret så att det är registrerat, och informera föräldern/föräldrarna eller vårdnadshavaren om att detta kan vara viktigt för barnet i framtiden. Spara även kopior av alla relevanta dokument så att det går att få tag på dem senare om det behövs.

3. Hänvisa barn till expertråd, stöd och information

Om barnets födsel inte har registrerats, försök ta reda på om det är möjligt att göra det. Om barnet saknar bevis för nationalitet eller om det finns andra problem, hänvisa barnet till organisationer i landet du arbetar i som är specialiserade på barns rättigheter, statslöshet och nationalitet för att se om de kan hjälpa till. Några av [våra](#) medlemmar kanske kan hjälpa till. Om det är relevant, dela broschyrer publicerade av myndigheten som registrerar födselar eller andra relevanta myndigheter i landet du arbetar i, till exempel [den här som publicerats av UNHCR i Bosnien och Hercegovina](#). Ladda ner och använd vår [guide/affisch](#) för dig som arbetar med flyktingar och vår [korta guide](#) för flyktingar och asylsökande. Hitta information om skyddsåtgärder för att förhindra statslöshet i ditt land i [Statslöshet-index](#).

4. Läs på om barns rätt till en nationalitet och statslöshet hos barn.

Det finns lite mer information nedan och mycket mer information på våra hemsidor (länkar nedan). Titta på vårt korta animation "[Inget barn ska vara statslös](#)" och vårt [webbseminarium om flyktingbarns rätt till en nationalitet i Europa](#). Läs mer om förbyggande av barns statslöshet här:

- Stateless Journeys (statslösa resor): [Födelseregistrering](#) och [barns rättigheter](#)
- [Inget barn ska vara statslös: Säkerställ rätten till en nationalitet för flyktingbarn i Europa](#)
- [UNHCR: JAG TILLHÖR: Koalition om alla barns rätt till en nationalitet](#)
- [UNICEF och Institute on Statelessness and Inclusion \(Institutet för statslöshet och Inkludering\): Barnets rätt till en](#)
- [Nationalitet och barns statslöshet](#)
- [ECRE: Rätten till en nationalitet för flyktingbarn födda i EU och relevansen av EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna](#)

VAD BEHÖVER FÖRÄNDRAS PÅ POLITISK NIVÅ?

- **Stater ska garantera omedelbar, fri och allmän tillgång till födelseregistrering och födelsebevis** som fastställer juridisk identitet och familjeband för alla barn.
- Födelseregistratorer, beslutsfattare kring nationalitet, socialarbetare, domare och andra relevanta tjänstepersoner bör **få lämplig utbildning i statslöshet gällande barn**.

- **Hinder för födelseregistrering och barns erhållande av nationalitet bör undanröjas**, till exempel, betungande beviskrav, oöverkomliga avgifter, diskriminerande metoder, komplicerade förfaranden och informationsdelning från sjukhus och födelseregistratorer till tillsynstjänstepersoner som arbetar med migration och invandring.
- **Stater bör förbättra och standardisera förfaranden för att identifiera och registrera statslöshet och problem rörande nationalitet** vid registrering av flyktingar och andra förfaranden. Den administrativa kategorin "okänd nationalitet" bör vara tydligt definierad och stater bör ha en etablerad och snabb process för att fastställa barns nationalitet, där barnet kan förvärva en nationalitet så snabbt som möjligt.
- **Stater bör införa fullständiga rättsliga garantier i sina nationella lagar** för att hantera alla situationer där barn kan komma att födas statslösa på deras territorium; där delvisa skyddsåtgärder finns på plats bör dessa stärkas för att förhindra statslöshet i alla fall; och skyddsåtgärder ska införas i praktiken för att garantera barnets rätt till en nationalitet.

MER BAKGRUNDSINFORMATION OM FRÅGAN OCH FLER RESURSER

Barn till flyktingar ska inte antas ha sina föräldrars nationaliteter. De flesta barn förvärvnar sin nationalitet från minst en av sina föräldrar genom härkomst (vad som kallas "jus sanguinis"), medan vissa inte gör det. Många flyktingbarn är felaktigt registrerade med samma nationalitet som sina föräldrar även om barnet faktiskt kanske inte har den nationaliteten. I många fall krävs det ytterligare utredning.

Internationell rätt skyddar barns rätt till en nationalitet. Alla barns rätt till en nationalitet är tydligt fastställd i den internationella rätten (till exempel, artikel 7 i [FN:s barnkonvention](#), som är bindande för alla europeiska stater). Enligt [internationell rätt](#) krävs det också att stater inför rättsliga garantier för att förhindra statslöshet, till exempel att ge barn som annars skulle vara statslösa rätten att förvärva sitt födelselands nationalitet.

Endast runt hälften av de europeiska länderna har [fullständiga skyddsåtgärder som skyddar barn mot statslöshet](#). I vissa länder utesluter lagen många barn eftersom den kräver att barnet, eller en förälder, vistas lagligt i värdlandet. I andra länder kräver lagen en formell ansökan, ofta mot en avgift, vilket hindrar många barn från att få en nationalitet. Tjänstepersoner, föräldrar och barn känner ofta inte till att det finns rättsliga skyddsåtgärder, och ibland tillämpar inte tjänstepersoner skyddsåtgärderna eftersom barnets statslöshet inte har identifierats.

Barn som är statslösa och/eller saknar bevis på nationalitet kan uppleva många svårigheter, inklusive bristande tillgång till utbildning, välfärdsförmåner och sjukvård. De kan kanske inte resa utanför sitt hemland, exempelvis för att hälsa på mor- och farföräldrar eller andra släktingar. När de når vuxen ålder kan de drabbas av andra svårigheter: inte ha möjlighet att arbeta, få tillgång till högre utbildning, hyra eller köpa bostad och egendom, eller utföra många andra viktiga sysselsättningar, och de kan löpa större risk för exploatering.

Få mer information

[European Network on Statelessness](#) (Det europeiska nätverket för statslöshet)

[Stateless Journeys](#) (statslösa resor)

[Statslöshet-index](#)

[UNHCR:s hemsida Ending Statelessness](#) (Utrota statslöshet)

[UNHCR:s självstudiemodul om statslöshet](#)

[Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Institutet för statslöshet och inkludering)

[Statefree](#) (statsfri)

Gå en kurs vid [Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Institutet för statslöshet och inkludering) eller vid [University of Melbourne](#).

Organisationer i Europa kan [kontakta ENS](#) om utbildningsmöjligheter. Du kan också [anmäla dig till vår mejllista/nyhetsbrev](#), följa oss på sociala medier och [stödja Stateless Journeys campaign](#) (kampanjen Statslösa resor).

JAG FÖDDES OCKSÅ STATSLÖS. DET FICK KATASTROFALA KONSEKVENSER PÅ
DEN PSYKISKA HÄLSAN HOS OSS ALLA EFTERSOM VI LED AKADEMISKT,
SOCIALT OCH POLITISKT... VAD VI OROAR OSS MEST FÖR ÄR ATT VÅRA BARN
KOMMER BLI ORÄTTVIST BEHANDLADE I EUROPA...

~ KURDISK STATSLÖS FLYKTINGPAPPA FRÅN SYRIEN